

recht, alles
lledig
stelt
voor
breven
had
zijn
auton-
sta; ik
pro-
bije-
p wijt
is ook
volle
erzijds
eft en
entent
el van
anten-
cijfers
waarin
een
ok ook
en stu-
el geef
tweede
Rege-
rennen
brieken

Milieu
statistiek

44
44
33
30
27
27
33
40
48

om het
geerings-
lijsten
e laatste
s 't ver-
ker, dat
tem der
zij Uni-
als con-
stateerde
g onder-
heden
kend —
overzicht
ten' zeer
niet dui-
ge jaren
zen cur-
laar-
jaren, is
te telling
even dit
voor den
ngen der
rootings-
ruimtest

Univer-
dar het
om daer-
n zichzelf
n daniel
dan wel
ring over
ten ik 't
rloopen's
e elke
rij heeft
iversiteit
af, wijst
gang aan
paroisse'
iek, maar
aken aan
erniswec-
ogen aan
elk aller
toestand,
n voor 't

Bakel.

meer tot
rijker en
na de
erd, dat
rondweg
aan had
onrecht
kan geen
aan de
buiten-
a hun
rtzetten,
statistiek
oer voor
den. Al
stuk aan-
stie niet,
de door
ng, had-
de vraag
ij kwam,
et waren
fers door
bepaald
nooit als
eriteiten
Bakel er
redikant-
rijke Uni-
aan de
dan had
i, dat de
zi, naar
het gaf
et meer
ij aan
lek voor-
ngen, dat
saam te

an Prof.
de in te
nu nu

hoofdbezwaar onwederlegt bleef. Slechts twee kantteekeningen veroorloven we ons. Vooreerst verklaart Prof. van Bakel, dat hij in zijn statistiek wel degelijk de candidaten in de Theologie heeft meegerekend. Dit nu kunnen we ten stelligste tegen spreken en hier is bewijs in absoluten zin te leveren. Hij zegt zelf, dat hij heeft opgeteld de nieuw ingeschrevenen + de drie voorgaande jaren, d.w.z. de studenten van vier cursussen. Nu komt het aan de Vrije Universiteit zoo goed als nooit voor (in de laatste 10 jaar was dit slechts eenmaal het geval) dat een student in het 4e jaar van zijn studie candidaatsexamens aflegt. Prof. van Bakel heeft dus op dit punt zeer stellig vergist. En in de tweede plaats verklaart Prof. van Bakel zich niet te begrijpen, dat de cijfers van het officiële verslag niet geheel kloppen met de door hem gebruikte studentenlijsten. Laten we hierop mogen antwoorden, dat ditzelfde verschil juist evenzeer voortdurend aan de Rijksuniversiteiten, waar de Rector in zijn jaarverslag telkens mededeelt, dat de door hem verstrekte cijfers niet geheel overeenstemmen met die in de studenten almanakken. Het zou te ver voeren hier, een uitvoerige verklaring van dit verschijnsel te geven. Natuurlijk is het getal studenten altoos vlottend; er komen telkens nieuwe bij, en er gaan andere af door examenen te doen. Het hangt er dus van af, op welk tijdstip van het jaar de lijst vastgesteld wordt; een lijst in September vastgesteld, zal er anders uitzien dan in Januari. Maar deze verschillen zijn betrekkelijk gering en geven zeker niet het recht om de officiële cijfers, zooals Prof. van Bakel doet, voor minder betrouwbaar te verklaren.

Ten slotte willen we gaarne de uitdrukking, die in ons vorig artikel stond, dat de statistiek van Prof. van Bakel geen eereijl spel was tegenover de Vrije Universiteit, terugnemen. Ze bedoelde niet anders te zeggen, dan dat door deze statistiek aan de Vrije Universiteit geen fair play gegeven was, omdat zij in dezen wedloop met de andere Universiteiten te zwaar belast was geworden. Maar de bedoeling was geen oogenblik, Prof. van Bakel van oneerlijkheid te betichten; we wenen zelf aan het slot van ons artikel die gedachte zoo beslist mogelijk af.

Hiermede meenen we, dat deze kwestie is afgedaan. Langer dit debat voort te zetten, zou te veel van het geduld onzer lezers vergen.

Dr. H. H. K.

groot deel uit menschen, die er geen godsdienst meer op na houden.

Zeker, men is niet de orthodoxen.

Maar wat men zelf is voor een groot deel?

Onverschillig, godsdienstloos; hoogstens materialist; levende bij de zichtbare dingen; die genot en voordeel geven. Maar hooger komt men niet. Dat is ook een vrucht van het berooven van de gemeenten van de rechte prediking naar het Woord!

Daar brengt de moderne levensbeschouwing toe. Men ontneemt den mensch alles wat naar hooger dingen uitgaat. En men laat den mensch bij het koude materialisme zitten; men veroorzakt, dat de naast in onverschilligheid wegrijkt; in godsdienstloosheid vervalt. Men moet maar eens in echt-moderne streken van ons Vaderland, komen 't is in-droevig.

Niet minder belangrijk is, wat de *Waarheidsvriend* opmerkt naar aanleiding van de Studentententatie door Prof. van Bakel gepubliceerd. De achteruitgang van het aantal studenten in de Theologie aan de Rijksuniversiteiten, schrijft de redactie vooral daaraan toe, dat uit de ethische kringen geen studenten meer komen studeeren.

Het lust ons niet een onderzoek in te stellen naar de kosten, die al deze verschillende faciliteiten voor 's lands kas veroorzaken. Wij kunnen ook zonder accurate bescreffing wel begrijpen, dat in verhouding tot het aantal studenten de uitgaven zeer hoog zijn, zoodat alke theoloog, die wordt afgeleverd, een vrij groot bedrag aan de publieke kas heeft gekost. Dat nu rijks inrichtingen grote bedragen vorderen, is op zichzelf beschouwd niets bijzonders. Het rijk heeft belang bij het aankweeken van wetenschappelijke mannen op allerlei gebied. En al meenden wij, dat een gansch andere positie der theol. faculteiten aan de Rijks Universiteiten gewenscht en noodig is, dat het Rijk bij het onderwijs, speciaal het h. O. O., groote bedragen voelgt, sprekt van zelf. Dat geldt voor alle faculteiten zonder onderscheid en hangt samen met de cultuurstaat van den staat. Maar dat de gemeente Amsterdam roepen zou zijn zulks ook te doen, is minstens aan redelijkheid twijfel onderhevig. Het is niet wel in te zien, dat de stad Amsterdam de roeping zou hebben zich jaarlijks de uitgaven van vele duizenden guldens te getroosten om predikanten te kweeken voor allerlei grotere en kleinere kerkgenootschappen. Want dit is toch ten slotte het eenige praktische doel der theol. faculteit.

Wat echter uit deze gegevens blijkt is, dat de achteruitgang van het aantal dergenen, die theologie studeeren, zeer groot is en bedenkelijke afmetingen gaat aannemen. Toen Prof. Noordal benoemd werd, stelde men het voor alsof de vermindering het gevolg was van het feit, dat deze geleerde niet tot de Herv. Kerk behoorde. Toen Prof. Obbink benoemd werd, zeide men, dat nu wel spoedig het aantal sterk zou klimmen. Maar de ervaring was gansch anders. Zij leert dat heel die vermindering van theologische studenten met de benoemingen in geen enkel opzicht samenhangt. Ondanks het feit, dat de ethische richting de instelling van Da. van Dijk tot hare beschikking heeft en daarmee een niet te onderschatten kracht voor de feitelijk recruitment van Dominicus, is de daling steeds doorgegaan.

Wat echter van nog meer belang moet worden geacht, dat is het verschijnsel, dat de daling van het aantal theologische studenten bijna geheel ten laste komt van de ethische richting. Daarvoor vooral blijkt de Dierische faculteit. Die kringen, die jaarlijks een groot aantal van hunne zonen afstuden ten dienste der ethische richting, beginnen bijna geheel daarmee op te houden. Te veroorzaken behoeft zulks niet, wijl de ervaring leert, dat de gemeenten hoe langer hoe minder van ethische predikanten gediend blijven. Moderne proponenten kunnen era plaats krijgen, en naar gereformeerde proponenten is dringende vraag. Zoodra zij er zijn hebben zij een dikwijls aanmerkelijk getal beoepenen. Alleen de ethische beeren schieten of over of zijn, blyde, nu lang wachten en heel kleine plaatsje te bemachtigen. Er zijn er dan ook, die het wachten moede, zich reeds in een anderen staat de levens hegeren; voordat zij nog de gelegenheid hadden den berderastaf op te nemen.

'Het is dan ook een merkwaardig verschijnsel, dat hoewel het aantal theol. studenten nu sterk vermindert is, dit niet geheel kan worden van het aantal gereformeerde studenten. Het aantal der jongelui, die zich tot de gereformeerde levensopvatting getrokken gevoelen, is veel grooter dan in de dagen, toen de theologen bij honderdallen geteld werden. Dit is zeker een verblijdend teeken des tijds, ook al kan niet ontkend, dat het aantal nog veel grooter zal moeten en kunnen worden. Indien wij genoeg gereformeerde proponenten hadden, zou daarmee reeds veel gewonnen zijn. Gereformeerde proponenten en namelijk, niet alleen in den zin van formalistisch gereformerd, omdat de gemeenten gereformeerde predikanten vragen, maar gereformeerde proponenten, die God vreesen, die dus wettiglijk uit het gereformerd beginnel leven. Doodprekers en doordrivers hebben de gemeenten niet noodig, maar er is groote behoefte aan bewust gereformeerde mannen, die de kennis van de gereformeerde levens- en wereldbeschouwing in de gemeenten kunnen opbouwen en het Woord Gods als een levend Woord verkondigen.

En om nog een derde citaat uit dit altoos lezenswaardige blad aan te halen, geven we hier eveneens, wat de *Waarheidsvriend* over haar eigen kerkelijk standpunt schrijft:

Wij kunnen ons best begrijpen dat deze of gene, misschien nu voor 't eerst de *Waarheidsvriend* onder de oogen kriegend, zich afvraagt wat nu toch eigenlijk het kerkelijk standpunt van de mannen van den Geref. Bond is.

We willen trachten in een kort stukje er iets van te zeggen. Met bewaardheid verklaren we, dat er tusschen den Geref. Bond en de Confessionale Vereniging een groot onderscheid is. We zijn volstrekt niet tevreden met een z.g. Volkskerk. We vragen en blijven vragen naar een Gereformeerde Kerk, d.i. een Kerk, die zich in hare belijdenis en organisatie onderwerpt aan Gods Woord. We houden vast aan dat ideaal: een Gereformeerde Kerk en een Gereformerd kerkelijk leven in overeenstemming met Schrift en Belijdenis. Naar dat einddoel richt zich ons oog en we willen staan voor de beginselen, die we van God uit Zijn Woord hebben geleerd, door onze Vaders zoo duidelijk en breed uiteengezet in Confessie en Kerkerode, gelijk ook in allerlei geschrift- over leerstatie en kerkrechtelijke kwesies.

Betere formules binnen het kader van het vigeerend reglement onder de huidige kerkelijke organisatie kunnen daarvoor van nut zijn. En elke actie die door wijziging in de reglementen aan een z.g. Volkskerk van het kerkelijk leven kan een z.g. Volkskerk is dus ons ideaal niet. Een Vereeniging van elk wat wils ook niet.

Enig en alleen lokt ons en wenkt ons als ideaal een Gereformeerde Kerk, met belijdenis en organisatie naar den Woord Gods, dat inners voor elke tijd steeds de eenige en beste regel blijft voor leer en leven. Om dan te mogen aanschouwen dat die Gereformeerde Kerk zich openbare in een gereformerd kerkelijk leven, door den Heere gezegend en tot zegening geroepen.

Want we gelooven vastelijk, dat, wanneer de Herv. (Geref.) Kerk zich weer onder de heerschappij moet komen stellen van haar eenigen Koning, om te leven in overeenstemming met Gods Woord en hare belijdenis, zij dan ook, krachtig door innerlijke levenskrachten, mede zal werken tot verdieping van het geshiedt leven der natie, worstelend met goddelijke kracht en heiligen moed om de volkeziel weer te brengen onder het licht van Gods Waarheid, welke tot alle dingen nut is, daarbij ook het Evangeliewoord willende uitdragen onder Jood en heiden en Mohammedaan.

Officiële Berichten.

Vrije Universiteit.

Men schrijft ons uit Apeldoorn:

Vrijdag sprak alhier de heer Jan van Oversteeg, daartoe ugenoogd door het Comité voor de Vrije Universiteit.

Nadat Dr. A. Boekenooen de samenkomst met gebed geopend had en kort het doel daarvan had uiteengezet, werd door den spreker gewezen op het verband, dat in het Sabbatswoord was gelegd met het onderhouden van scholen.

Sommigen meenen, dat in Zondag 38 aan de Kerken het onderhouden der scholen wordt opgedragen. Bij nauwkeurig lezing blijkt datdijkelijk, dat zowel het onderhouden van kerkerdienst, predikant en scholen den belijders van den Christus tot taak is gesteld; zij komen dit gebod dus niet geheel na, zoo die taak op andere wijze wordt vervuld.

God gaf ons Zijn Woord, opdat wij Hem zouden kennen. De overheidsscholen kunnen niet dienen tot het kennen van God. Daarom werden vrije scholen opgericht; daarvoor moet ook de Vrije Universiteit dienen.

Behalve dat de openbare Universiteiten zich over het algemeen stellen tegen Gods Woord, zijn zij al sedert lang ontarda in vakscholen, zoodat zelfs mannen als Prof. van Hamel pogingen willen aanwenden om een Universiteit op te richten. God gaf ons volk een Universiteit, die daarom vrij is, omdat zij gehouwen is aan Gods Woord.

Wel wordt hiertegen ingebracht, dat zulk een wetenschap niet vrij is, maar men kan evenog beweren, dat een vlech niet vrij is, omdat zij niet buiten het water leven kan.

Jammer dat nog zoovelen onder de belijders des Heeren allerlei bezwaren maken, ja zelfs aan de Vrije Universiteit het recht ontzeggen om predikanten op te leiden. Zij meenen dat aan de Kerken en niet aan een Vereeniging Gods Woord is toe te vertrouwen. Spreker betreurt deze dwaling, omdat men hierdoor niet alleen de Vrije Universiteit bestrijdt, maar zich ook stelt tegen de besluiten der Kerken in Synode genomen.

Anderen achten het voorzigtiger om de Kerken met de opleiding van predikanten te belasten, omdat de universiteiten 'alle eeuwen door' de Kerken hebben bedorven.

De geschiedenis leert vaak het tegendeel. Luther is aan een Universiteit opgedield, Calvijn eveneens, en heeft zich zelfs tegen de school der Kerk moeten verzetten.

Ook de overpriesters en schriftgeleerden hadden hunne scholen, maar deze hebben de Apostelen vervuld.

Tegen de wijze waarop hoogleraren worden benoemd, wordt van meer dan een zijde bezwaar ingebracht. Bij nauwkeurig onderzoek blijkt ook van dit bezwaar niet veel over. Spr. herinnert aan eenige benoemingen door den Amsterdamschen Gemeenteraad en durft daaraan niet vrijmoedigheid staande houden, dat de wijze van benoemen aan de Vrije Universiteit veel meer waarborg oplevert dan die aan de openbare hoogescholen.

Van de aangeboden gelegenheid om van gedachten te wisselen, werd geen gebruik gemaakt.

Door den Spr. werd nog herinnerd aan de samenkomst te Dieren op 20 Januari n.s., waar de Hoogleraren Dr. J. Ridderbos van Kampen en Dr. F. W. Gronheide van Amsterdam, het woord zullen voeren. De leden van het comité zullen vóór dien tijd de broeders in Apeldoorn c.a. bezoeken, ter verkrijging van verhooring van contributie en om nieuwe contribuanten te winnen.

Moge hun werk rijke vruchten dragen, opdat zij op den aanstaanden Universiteitsdag een belangrijk verhooring van inkomsten aanbrengen.

De classis Gouda heeft in hare buitengewone vergadering van 7 Dec.-j. preparatoir geëxamineerd den heer J. A. Verhoog, cand. aan de Theol. school, en hem met algemeene stemmen bevoegdheid verleend om te staan naar den Dienst des Woords en der sacramenten in de Geref. Kerken in Nederland.

Namens de classis voornoemd:

Dr. JOH. S. LANGEN, *presides*.
Dr. P. VAN HOVEN, *scriba*.

Kort verslag van de vergadering der classis Zwolle, gehouden 11 November 1915.

Moderamen Dr. J. Hanna, Praeses; Dr. K. Schilder, Scriba; Dr. Westerbeek van Eerten, Assessor.

Na 't zingen van Ps. 89: 7, en 't lezen van Ps. 97, wordt de vergadering met gebed geopend door den Praeses.

De Praeses spreekt de blijdschap der vergadering uit dat Dr. Sluis mocht bedanken. De Kerken van Zalk en Oldemarkt worden gelukgewenscht dat ze een Dienaar ontvangen. Dr. Schilder wordt wijsheid toegebeden met het oog op de roeping die hij heeft ontvangen naar Soemba.

Den B.B. Dr. Wielenga en Dr. Brouwer wordt decernement betuigd met het overlijden hunner moeders.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Dr. Douma en Dr. Osinga wordt opgedragen de credentiebrieven na te zien.

Alle Kerken zijn tegenwoordig. Kamperveen is door een Diaken vertegenwoordigd. Hij ontvangt keuramen.

De heer W. Steinenberg, Cand. aan de Theol. School, wordt preparatoir geëxamineerd en met alle stemmen tot proponent bevorderd, en diens beroepbaar verklaard.

Een schrijven van de Deputaten der Gen. kas art. 13 K.O. wordt gelezen en zal de volgende vergadering behandeld worden.

De stukken van Dr. Kooistra, beroepen predikant van Zalk, worden geapprobeerd.

Verslagen van de kerkvisitatie worden voorgelezen en geven aanleiding tot enkele opmerkingen.

Dr. Schilder deelt mede, dat van verschillende kerken is ingekomen f 109,24 voor Rhein-

Vacatuur-beurten worden geregeld, zoo lat Kamperveen, Langeslag, Bfokzijl en Stad-Vollenhoven bediend worden door Dr. Elzenga, Dr. Sluis, Dr. Hanna en Dr. Brouwer 28 Nov. e.k., dezelfde kerken zullen 19 Dec. bediend worden door Dr. D.D. Schoormakers, Wielenga, Bosch en Westerbeek van Eerten, en 23 Jan. 1916 de eerste 3 genoemde kerken door de D.D. Koolstra, Veder en Visser. Wilsum zal gediend worden 14 Nov. door Dr. Giapen, 19 Dec. door Dr. Eskes, 23 Jan. 1916 door Dr. Oampa.

Men der kerken, die hulp vraagt met het oog op de beroeping van een predikant, zal door de beide Deputaten voor Hulpbehoevende Kerken bezocht worden, om de e.k. vergadering te dienen van advies.

Een Kerk wordt advies gegeven.

De Zendingdeputaat doet mededeelingen.

Roepende Kerken zullen zijn die van Amble-Vollenhove. Praeses zal dan zijn Dr. Eskes.

De korte notulen worden gelezen.

De Assessor doet het dankgebed, waarna de Praeses de vergadering sluit.

Op last der Classe,
J. J. WESTERBEK VAN EERTEN, *Assessor*.

Buitenland.

Turkije, Armenie.

Het bericht, dat er duizenden bij duizenden Armenische Christenen door de Mahomedaanische Turken vermoord werden, heeft in breede kringen ontroering en verontwaardiging gewekt. Later werd gemeld, dat de Armeniers tegen het Turkische gezag in opstand gekomen waren, zoodat het vermoeden voor de hand ligt, dat de Turken vele Armeniers gedood hebben om de orde te herstellen.

In het *Kirchenblatt für Württemberg* lezen wij het volgende, dat over het een en ander licht verspreidt. „Dat land, met zijn rusteloos bevoegen en daarom niet zonder eigen schuld voortdurend lijdend volk, heeft bij ons altijd deelneming gevonden“. Aan het te Bërlin (Warneck) verschijnd *Allgem. Missionszeit-schrift* van September, ontlenen wij het volgende: „Daar onze dagbladen in deze dagen bijzonder over Armenie handelen, houd ik het voor mijn plicht, een woord tot opheldering van den toestand in het Oosten te geven. Tot beter verstand dan is noodig te weten, dat toen in 1908 eene constitutie in Turkije werd ingevoerd, het Armenische volk dacht, dat beter dagen voor hen in uitzicht waren. Toen negen maanden later, in het voorjaar van 1909, de vreeselijke moorden in West-Klein-Asië uitbraken, die bijna 30,000 Armeniers het leven kostten, gaf het Armenische volk alle hoop, dat ooit duurzame verbetering van zijn lot komen zou, op. In het vlijet Wan is gedurende een reeks jaren een sterke Armeisch-revolutionaire strooming op te merken, die door het gehaburde Rusland gesteund werd. Rusland zette tegelijk de Koerden op; het was er dat land om te doen, de provincien zowel door den opstand der Koerden als door het revolutionaire drijven der Armeniers in zulk een toestand te brengen dat er aanleiding bestond tot ingrijpen.

Toen de Russen opmarcheerden, hebben vele Armenische benden zich bij hen aangesloten. Terwijl het den Turkischen militairen en den Koerden gelukte, de Armeische bevolking heder te werpen, slaagde men in de stad Wan niet. Daarheen waren de revolutionairen getrokken, het Armeische aardsdief had men in een vesting veranderd. Toen ten slotte de Russische troepen in de nabijheid van Wan gekomen waren, moest het Turkische leger aftrekken, waarop tot het binnentrekken der Russen vollagen anarchie heerschte. . . In de westelijke steden heeft zich een klein deel der Armenische bevolking tegen de Turkische overheid verzet. Door Franschen invloed en Engelsche voorspiegelingen, waarnaar een deel der Armeniers maar al te gretig luisterde, geloofde men, dat nu de tijd der bevrijding aangebroken was. Als straf heeft de Turkische regering de overbrenging van de bevolking van die stroken naar andere plaatsen bevolen, waardoor een groot aantal onschuldigen met de schuldigen lieden moeten.

De Amerikaanse congregationalistische *Herald* heeft over den toestand in Armenie op gelijke manier geschreven. Zakelijk staat in dit bericht hetzelfde wat wij hierboven mededeelden; daar mededeelingen van zendingen, ontbreken, kon het niet anders zijn. Opmerkelijk is, dat de Amerikaanse zendingleiding geliden naar Armenie zenden kon. Naar Amerika uitgeveken Armeniers zorgen, dat de gaven in handen hunner landgenooten komen. Reeds zijn 163,000 dollars, dus meer dan 4 tonnen goud, door hunne handen gegaan. Dat de Amerikanen den Turken de nederlaag en den Russen de overwinning toewenschen, kan men uit het bericht opmaken. Wij wenschen en bidden dat het den Heere behage aan het zwaar berochte volk der Armeniers uitkomst te geven.

GEMENGD NIEUWS

Blidende Staatlieden. De president der Vereingde Staten van N.-Amerika heeft, toen hij enige maanden geleden met zijn ministers vergaderd was om te beraadslagen over eene netelige kwestie, gezegd, dat hij niet wist wat zijn raadsleden bij zulke gelegenheden deden, maar dat hij gewoon was, eerst tot God te bidden. Hij heeft daarop geknielend een gebed uitgesproken.

Van Lincoln, een zijner voorgangers in het Witte Huis, wordt de historie, dat toen er in den Amerikaanse burgeroorlog een veldslag zou geleverd worden, hij een dag lang met den predikant Ward Beecher in het gebed met God heeft geworstd om de overwinning der Federale strijdmacht. Uren lang waren de president en de predikant in het gebed, en groot was hunne blijdschap en dankbaarheid, toen de tijding kwam dat eene beslissende overwinning was behaald; welke overwinning leidde tot vrijmaking van alle slaven in de Vereingde Staten.

Washington, de eerste president der republiek, was een man des gebeds. Bij het begin van den bevrijdingsoorlog vermaande hij de soldaten om hun vertrouwen op God te stellen, en toen N.-Amerika zich van Engeland vrij gevochten had, noodigde hij zijn medeburgers uit om hunne dankbaarheid aan den Allerhoogste te betuigen voor de behaalde overwinning.

De presidenten Ulysses Grant, Mc. Kinley en Garfield waren eveneens mannen die de kracht van het gebed kenden. Van Garfield wordt verhaald, dat hij eens als student met enige collegekammeraden den nacht op een bergtop doorbracht. Toen het geselschap zich gereed maakte om te gaan slapen, zeide Garfield: Jongens, het is mijn gewoonte een knuppel te lezen en te bidden vóór ik naar bed ga. Zullen wij het te samen doen? Met goedvinden van allen deed de toekomstige president daarop een gebed. Gedurende zijn gehele loopbaan, toonde de held „Van Log-Cabin naar het Witte Huis“, en man te zijn, die in het gebed kracht zocht voor het vervullen van zijn zware taak.

Een godsdienstfeest onder gewone omstandigheden. Van een klein dorp aan de Duitsch-Russische grens, dat door den oorlog gedeeltdijk verwoest werd, lezen we onlangs het volgende verhaal, door den predikant van dat dorp verteld. De predikant verhaalt hiervan o.m. het volgende:

„Wij waren al sedert eenigen tijd ons leven niet meer zeker, maar zoo nabij den dood als we dien eenen dag zijn geweest, dien dag van schrik en ellende voor ons dorp, was nog nimmer gebeurd. Des morgens vroeg had, als gewoonlijk, een voorpostgevecht plaats tusschen onze wachters en de Russen.

De orden hielden zich dapper, en de Russen moesten over de grens terug. Ze zouden ons nu het verdere van den dag wel met rust laten, dacht ik en liet daarom bekend maken, dat we om 10 uur godsdienstoefening zouden hebben. Bovendien had ik de omgeving vooraf zag door boden laten verkennen, die berichtten, dat in den geheelen omtrek geen Konak was te zien.

Nauwelijks waren we echter begonnen, of ik zag door de ruiten van over de grens ruiters naderen. Zeven honner bleven op de heuvel staan; de anderen, ongeveer twintig, kwamen dorwaarts. Vlak tegenover de school hielden zij halt. Uit vrees voor hen gaf ik maar geen vers op te zingen. Ik las een psalm voor, sprak een gebed uit en begon vervolgens de prediking.

Daar viel een schot — een ruit rinkelde, dus zij schoten op ons.

Om een paniek te voorkomen, ging ik kalm met mijn prediking door. Intusschen hield het schieten aan. De Russen openden een vreeselijk gevecht.

„Was om het van schrik te bejerven. Het gekletter der geweren, het fluiten der kogels, — nooit zullen we het vergeten. „Klinkt mij nog in de ooren.

Met inspanning van alle krachten bracht ik de prediking ten einde, en verzocht toen mijn gemeente — 't waren er zeventig — naar te knielen en God om bescherming te smeeken. Twee uren hebben we daar onder het voortdurend neelvoor van de Russen op de knieën gelegen, in stom schied verzonken.

Geen kogel drong tot ons door; geels kwamen ze in het dik terecht, waardoor de pannen op den grond kletterden; voor een ander deel ston ze langs het gebouw heen.

Daar kwam plotseling een meisje linnenvliegen met de boodschap: Alles in het dorp staat in brand! Nu was een paniek onvermijdelijk, zou men denken. Maar nee. Het gelukte mij, dank zij ook het flinke optreden van enkele mannen en vrouwen, de schiere rustig te houden, en duidlijk te maken, dat buiten dood en verderf ons wachten.

Wij waren verloren, indien God geen uitkomst gaf. En nogmaals gingen wij op de knieën. „Ik verzoekt een ieder zich voor den dood gereed te houden en den Almachtige te smeeken om erbarming en genade.

Toen kwam er over ons 'n stemming, die men zelf voorgemaakt moest hebben, om te te verstaan. Ze last zich niet beschrijven. Na den angst voor den dood daalde een wonderbare vrede in onze ziel. En nauwelijks had ik na het gebed het lied opgezegd:

Als 'g in nood geroeten
Geen uitkomst sijn,
Wij dan nooit vergeten:
God verlaat ons niet,
en dan de regels:

Grooter dan de Helper
Is de nood toch niet —
of wij hoorden een steeds duidelijker wordend gevecht.

„Ik wist wat het was, was een vliegmachine of een luchtschip.

Op eens hield het gevecht der Russen op. Ik beklom het spreekgestoelte, en zag de vijanden te doem springen, en in volen galop naar de grens snellen. 't Was geen inbeelding geweest: een luchtschip voor de richting van de grenzen.

Wij waren bevrijd. Nu naar buiten!

Na een dankgebed verlieten wij het gebouw. Een ieder snelde naar zijn woning, om te zien wat er van geworden was. . . .

WENCKEL.

Voor Kinderen.

KERSTFEEST.

Ons is geboren
Van God verkoren,
Heilig, heerlijk Kindekin.
Waar 't niet geboren,
Wij waren verloren.
Laat ons vroolijk, vroolijk zijn.

Met liederen als deze spraken vijf en meer eeuwen geleden de geloovigen in de kerken onzes lands hun blijdschap uit over de geboorte van den Heere Christus. En al doen wij het ook op eenigszins andere wijs, in den grond der zaak is het toch hetzelfde. Het is de ware Kerstvreugde, de blijdschap dat Christus geboren is.

Er is misschien geen feest dat meer algemeen in de wereld wordt gevierd dan het Kerstfeest, maar ook geen dat meer gebruik of liever misbruikt wordt tot allerlei waarvoor het niet bestemd is. De een verblijdt zich over vakantie en vrije dagen, de ander over eten en drinken, de derde over giften en gaven, die vierde over uitgaan enz. Ook zijn er uideelingen, liefdadigheidsfeesten enz. Maar met de ware Kerstblijdschap heeft dit alles eigenlijk niets te maken.

Waarin die bestaat zeggen ons de woorden van den Engel des Heeren tot de herders in het veld van Efrata (Lukas 2: 10, 11):

„En de engel zeide tot hem: Vrees niet; want ziet, ik verkondig u 'n groote blijdschap, die al den volke wezen zal:

Namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus de Heere, in de stad Davids.“

En iets verder in het zelfde hoofdstuk lezen we (vs. 14):

„Evee zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de menschen een welbehagen.“

Nu weten we dus wat vreugd het Kerstfeest geeft en wat die uitwerkt.

Zoo begrijpen we dan ook recht wat een lied uit later tijden van de geboorte onzes Heeren zegt:

Halleluja de tijd,
Bepaald van eeuwigheid,
De tijd der hoogste vreugde kwam,
Nu God Zich 't vleesch ter woning nam.
Hoe wenschten zij wier geest Hem zag,
Dit Kind te aanschouwen en Zijn dag,
Gods Zoon en mensch; hoe wonderbaar
Hij kwam, toen juichte de Engelschaar!
Aanbidding dank den Heer!
God in den hooge de eer.
Gods heil en vrede zij
U, mensch, verlost wordt gij.

In den lofzang van Simton lezen we van den Heere Christus, dat Hij zoo zijn een licht tot verlichting der heidenen. Hij zelf heeft later getuigd: Ik ben het licht der wereld; die Mij volgt zal in de duisternis niet wandelen, maar zal het licht des levens hebben. Toen het Kindekin van Bethlehem in de wereld verscheen, ging in de nacht van zonde en ellende het licht op en dat waarachtig licht schijnt nu nog.

Ook daarvan hebben de menschen die het geloofden en ondervonden getuigd. Gelijk de blijdschap zich uitsprak in liederen en zangen,

Univer-
dar het
om daer-
n zichzelf
n daniel
dan wel
ring over
ten ik 't
rloopen's
e elke
rij heeft
iversiteit
af, wijst
gang aan
paroisse'
iek, maar
aken aan
erniswec-
ogen aan
elk aller
toestand,
n voor 't

Bakel.

meer tot
rijker en
na de
erd, dat
rondweg
aan had
onrecht
kan geen
aan de
buiten-
a hun
rtzetten,
statistiek
oer voor
den. Al
stuk aan-
stie niet,
de door
ng, had-
de vraag
ij kwam,
et waren
fers door
bepaald
nooit als
eriteiten
Bakel er
redikant-
rijke Uni-
aan de
dan had
i, dat de
zi, naar
het gaf
et meer
ij aan
lek voor-
ngen, dat
saam te

an Prof.
de in te
nu nu